

Danish Students Abroad
Købmagergade 67, 5. sal,
1150 København
dsabroad.dk

FORETRÆDE FOR FOLKETINGETS UDDANNELSES- OG FORSKNINGSUDVALG DEN 11. MAJ 2021

Opfordring

Danish Students Abroad ønsker, at Folketinget og Regeringen udarbejder en strategi for danske studerendes udgående mobilitet. Strategien bør indeholde en konkret målsætning samt en handlingsplan. I forbindelse med udarbejdelsen af strategien bør man øge gennemsigtigheden på området med offentlig statistik samt løbende evaluere strategien og dens effekt mod de valgte målsætninger og tilsvarende strategier i Europa. Specifikke forslag til, hvad sådan en strategi kunne indeholde, er at finde i vores [politiske 10-punktsplan](#).

Baggrund

Danmark er det eneste land i Vesteuropa, der ikke har en strategi for studerendes udgående mobilitet.¹ Det manglende fokus på området har resulteret i, at andelen af danske studerende, der enten har været på udveksling eller taget en hel uddannelse i udlandet, er lav sammenlignet med vores nordiske naboer. Hidtil er mange taget til Storbritannien, men pga. Brexit bliver studieafgifterne fra i år væsentligt højere for danske studerende, samtidig med at de ikke længere kan optage favorable lån af den britiske stat til at dække omkostningerne. Derudover er Storbritannien udtrådt af Erasmus+, hvilket har skabt usikkerhed om fremtidige udvekslingsmuligheder i Storbritannien.

Lande som Norge og Tyskland har en målsætning om, at 50% af de studerende skal have været på udlandsophold. Senest har det norske Kunnskapsdepartement i en større rapport evalueret området og konkluderet, at langt flere norske studerende skal på udlandsophold, da internationale perspektiver har en stor samfundsmæssig værdi og er nødvendige for at løse tidens største udfordringer så som den grønne omstilling.² Til sammenligning mangler der i Danmark ny statistik og undersøgelser om, hvorfor danske studerende fravælger udlandsophold.

Den nuværende situation for danske udlandsstuderende

Mangelfuld vejledning skaber ulige adgang til udlandsstudier

- Jf. *Lov om Studievalg Danmark* er det Studievalg Danmark, som varetager vejledningen om udlandsstudier. Dette sker typisk gennem oplæg på ungdomsuddannelserne, hvor en frivillig fra DSA ofte også deltager. Det er dog vores indtryk, at Studievalg Danmark ikke har nok ressourcer til at foretage en fyldestgørende vejledning.

¹ The European Higher Education Area in 2018: Bologna Process Implementation Report. Figur 7.1.

² Det Kongelige Kunnskapsdepartement: Melding til Stortinget 7 (2020-21). En verden av muligheter. Internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning.

- Uddannelses- og Forskningsministeriets egen hjemmeside, som vejleder om udlandsstudier gribverden.dk er ikke blevet opdateret i mange år, hvilket betyder, at mange informationer er direkte vildledende. DSA har i samarbejde med andre frivillige organisationer udarbejdet materiale til hjemmesiden, fordi vi er blevet anmodet om det, men synes det er bekymrende, at der ikke prioriteret ressourcer til det fra ministeriets egen hånd.

“Da jeg for nogle år siden søgte ind på en bacheloruddannelse i Berlin, var jeg fuldstændig overladt til mig selv i ansøgningsprocessen. Grib Verden var desværre ikke til megen hjælp, da en del oplysninger er forkerte. Der står f.eks. stadig, at man som dansk studerende og EU-borger skal søge om opholdstilladelse i Tyskland og dokumentere sin indkomst. Det har imidlertid ikke været tilfældet siden 2004.” - Cathrine, studerende i Tyskland

En noget bekymrende statistik fra vores [undersøgelse](#), i samarbejde med Danes Worldwide, er andelen af studerende, som får vejledning om udlandsstudier. Langt størstedelen får slet ingen vejledning, inden de tager til udlandet (53,6%), og af de som får vejledning får næsten halvdelen ikke tilstrækkelig vejledning (44,4%).

De nuværende SU-regler fører til ulige vilkår mellem danske studerende i og uden for Norden

- Studerende, der tager en hel uddannelse uden for Norden, kan kun få SU til fire års studier. Danske udlandsstuderende, der pga. studiegebyrer ofte allerede har optaget store lån, bliver nødsaget til at forgælde sig yderligere for at finansiere det sidste år af en kandidatuddannelse.
- Danske studerende, der er indskrevet på en hel uddannelse uden for Norden, kan kun få udbetalt SU til normeret studietid. Det betyder, at der er meget begrænsede muligheder for at modtage SU, hvis man under sit udlandsstudium bliver forsinket, selvom man stadig har SU-klip tilbage.

“Jeg blev forsinket i min britiske uddannelse pga. min mors pludselige død og plejansvar overfor min far. Desværre så SU-styrelsen ikke sagen som hørende under særlige omstændigheder for at tildele ekstra SU-klip, og fordi man uden for Norden ikke kan få SU ud over uddannelsens normerede tid, har jeg ikke engang kunnet bruge alle de SU-klip, jeg har.” - Jakob, studerende i Storbritannien

Dansk bureaukrati forhindrer studerende i at vende hjem

- Danske studerende med en udenlandsk bachelor kan have svært ved at blive optaget på en dansk kandidatuddannelse. Rigide fagkrav, problemer med at få merit og manglende

muligheder for at tage supplerende fag for at opfylde adgangskravene på danske kandidatuddannelser betyder, at mange danske studerende ender med at blive i udlandet.

- Danske studerende med en udenlandsk bachelor ender pga. retskravet bagerst i køen, når de søger ind på en dansk kandidatuddannelse. På trods af gode akademiske resultater fra anerkendte udenlandske uddannelsesinstitutioner er det nemlig ikke sikkert, at de kan vende hjem til Danmark og fortsætte deres studier, da kandidatpladserne først og fremmest skal gå til studerende med retskrav.

“Efter en fuldendt bacheloruddannelse i psykologi på et velanset universitet i Storbritannien undersøgte jeg mulighederne for at læse videre på kandidatniveau i Danmark. Trods det store overlap mellem det danske og britiske pensum har jeg dårlige chance for at komme ind i Danmark, da fagene ikke ækvivalerer præcis til dem, som udbydes i Danmark. Grundet nuværende regler vil selv fagsupplering ikke tillade mig at fortsætte på en dansk kandidat, og jeg står nu med valget mellem at fortsætte mine studier i udlandet eller påbegynde en uddannelse på bachelorniveau i Danmark med forhåbninger om at få merit.” - Aya, studerende i Storbritannien

Undersøgelsen viste, at 50% af danske udlandsstuderende forventer at vende tilbage til Danmark, 32% overvejer det og 18% forventer ikke at vende tilbage. Dog er vores erfaring, at mange efterfølgende opdager, at de af de ovenstående grunde ikke kan fortsætte deres studier eller karriere i Danmark.

Spørgsmål til uddannelses- og forskningsminister Ane Halsboe-Jørgensen

- 1) Mener ministeren, at det er et problem, at Danmark halter bagud i forhold til vores nordiske nabolande, og hvilke konkrete tiltag har ministeren i så fald tænkt sig for at øge den udgående mobilitet?
- 2) Frivillige fra Danish Students Abroad varetager de facto vejledningen om udlandsstudier og mulighederne for at tage en hel uddannelse i udlandet. Hvordan har ministeren tænkt sig at forbedre den statslige vejledning om udlandsstudier til en grad, der er i overensstemmelse med *Lov om Studievalg Danmark*, således at alle får lige adgang til udlandsstudier?
- 3) Vil ministeren tage initiativ til, at ministeriets egen hjemmeside gribverden.dk bliver opdateret eller på anden vis sørge for, at studerende har adgang til korrekt og opdateret information til at søge studier i udlandet?
- 4) Sammenlignet med andre lande i EU-lande, føres der meget lidt statistik om danskere, som rejser ind og ud af landet i forbindelse med udlandsstudier. Hvad har ministeren tænkt sig at gøre for at forbedre dokumentation og statistik til at evaluere udviklingen på området?

- 5) Med ¼ af danske udlandsstuderende indskrevet på en britiske uddannelsesinstitution forventes antallet af danske udlandsstuderende at falde som konsekvenserne af Brexit, særligt for den mindre ressourcestærke del af samfundet. Vil ministeren overveje mulighederne for at skabe lige finansieringsmuligheder af udlandsstudier uanset økonomisk baggrund, især med henblik på at sikre, at studerende fortsat vil kunne finansiere studieophold i Storbritannien?

DANSKE STUDERENDE I UDLANDET

Tallene er baseret på hhv. OECD's publikation *Education at a Glance* fra 2019 og 2020, EU-rapporterne *The European Higher Education Area in 2018: Bologna Process Implementation Report* og *Erasmus+ Programme - Annual Report 2018* samt OECD's statistikbank.

- **12 % af danske studerende tager på udveksling** ([Kilde: OECD](#)) - det er langt under målet på 20 % inden 2020, som Danmark har forpligtet sig til i Bolognaprocessen.³ Til sammenligning tager 22 % af finske studerende og 14 % af svenske studerende på udveksling.
- **2,1 % af danske studerende er indskrevet på en hel uddannelse i udlandet** ([Kilde: OECD](#)) – Denne andel er lav i EU-sammenhæng. Til sammenligning ligger tallet i Sverige på 4,1 %, Tyskland 4,0 % og Norge 5,9 %.
- **25,9 % af danske studerende, der tager en hel uddannelse i udlandet, læser i Storbritannien.** Storbritannien er dermed den mest populære destination for danske udlandsstuderende. Derefter kommer USA (14,6 %) og Tyskland (10 %) ([Kilde: OECD](#)).
I 2017 var Storbritannien også den foretrukne destination blandt danske studerende (16 %), der tog på **udveksling via Erasmus+** ([Kilde: EU](#)).
- Danmark er det eneste land i Vesteuropa, der **ikke har en strategi for internationalisering** på de videregående uddannelser ([Kilde: EHEA](#)).

I det seneste årti er de danske studerendes udgående mobilitet dalet. I 2010 var 3,2% af danske studerende i 2010 ved at tage en hel uddannelse i udlandet. Derudover var 17% af de studerende i studieåret 2011/12 på udveksling i mindst 3 måneder ([Kilde: Regeringen 2013](#)).

Uddannelses- og Forskningsministeriet udsendte denne [pressemeldelse](#) i forbindelse med udgivelsen af OECD-rapporten *Education at a Glance 2019*. Her bekræftede ministeren, at danske studerendes udgående mobilitet er lav sammenlignet med vores nordiske naboer.

---

³ Mange andre lande ligger også forholdsvist langt fra dette mål, men Danmark skiller sig ud ved at være stort set det eneste land, der ikke har en strategi på området.